ÇALTI

HAFTALIK SİYASİ TOPLUM GAZETESİ

Pazartesi 3 Şubat 1964 Sayı 44

Başarıyı kolaylaştırmak için, bütün çarelerin başında milletin aydınlatılması ve irşadı gelir.

K. ATATÜRK

PARDON

Yaşasın Namussuzluk !

Hüseyin KORKMAZGİL

Ve işte, çiriş-macun, kuruldu Üçüncü Kovalisyon da...

Ve bu çiriş-macun kovalisyonun parolası şu: Reform!

Sinemaya gitmiyorum Gülüm, tiyatroya gitmiyorum Sevgilim, eğlenmek gereksinimini duymuyorum Güzelim !

27 Mayıs sonrası o dinamik, o devrimci günlerde yapılmamış reform, daha sonraki —oldukça güçlü— kovalisyonlar sırasında yapılmamış reform, fakat şimdi, çiriş-macun kovalisyon sırasında reforma gidileceğinden söz ediliyor !

Sinemaya gitmiyorum Gülüm, tiyatroya gitmiyorum Sevgilim, eğlenmek gereksinimi duymuyorum Güzelim, Gıdı gıdılı okumuyorum artık, ne gereği var !

«Plân uygulaması» diyorlar.

Plân uygulaması neyle olur? İç finansmanla ...

Çiriş-macun ve fakat dinamik ve fakat enerjik Üçüncü Kovalisyonun Başbakanı İnönü konuştu geçen gün radyoda: «Vergi reformu yapacağız! Çok kazananlar vergi vermiyorlar. Bu vergi ödeyen namuslu vatandaşın ceza görmesidir.»

Kimlerdir bu çok kazananlar ?

İthalâtçılar, ihracatçılar, toprak ağaları, tüccarlar, apartman ağaları, şirketler, arsa spekülâtörleri, mirasa-kondular, miras-yediler, diplomalı dolandırıcılar, müteber üçkâatçılar, «komünizm tehlikesi» vaygarasıyla bulanık suda balık avlıyanlar...

Peki, kimlerdir vergi ödeyenler ?

Bütün emekçiler: İşçiler, köylüler, ırgatlar, küçük esnaflar, dargelirli memurlar, işsiz gezenler...

Âyet midir, hadis midir, iyice bilmiyorum, şöyle der: «Ekseri ehl-il cennet-ül bülhü.» Yâni demek oluyor ki, cennet ehlinin çoğunluğu eblehtir. Yâni ne demek ebleh? Ulan, aptalın kendisi be! Ebleh demek, aptal demektir bugün, var mı ötesi !

Diyor ki, çiriş-macun kovalisyonun Başbakanı İnönü: «Çok kazananlar vergi vermiyorlar. Bu vergi ödeyen namuslu vatandaşın ceza görmesidir.»

Hayır, böyle namusluluk istemiyoruz biz! Yaşasın namussuzluk !

Beş kuruşla ancak mum alınır beyler, ama beş milyonla iktidarlar satın alınır !

Ve bizler, vergi ödüyoruz diye namuslu olacakmışız!.. Hayır beyler, istemiyoruz böyle namusluluk! Yaşasın namussuzluk!..

Ve bir de demiş ki çiriş-macun kovalisyonun sözcüsü: "Herkesin ödediği vergi ilân edilecek,,.

Ben sinemaya gitmiyorum Gülüm, tiyatroya gitmiyorum Sevgilim, eğlenme gereksinimi duymuyorum Güzelim!

Ben belki eğlenmesini de bilmiyorum. Çok şükür, yitirdik bu yanımızı da... Ama, eğlenmesini bilen için ne güzel ortam!

İnönü'nün seçmeni kimlerdir ?

Gümüşpala'nın seçmeni kimlerdir ?

Alican'ın seçmeni kimlerdir ?

Devamı 4 de

KAFA MORUKLARI

— — BEHZAT AY — —

Ankara'nın kenar mahallelerinin birinden geçti yolum. Neler gördüm neler. İnsanım diyen insanın üzüntüden iştahı miştahı da kalmaz. Küçücük küçücük kulübelere ev diye giriyorlar. O kulübelerde yiyor, yatıyor, oturuyorlar... Dünya da tek şeyi o. (Burada mülkiyet yerine şey demek uygun düştüğü için şeyi diye yazıyorum) Yarın— öbürsügün yıkmasalar bari o tek şeylerini de. Önceleri büyük şehirlerin çevresini surlar çevrelermiş; şimdilerde ise gecekondular... Biz, dünya değişiyor, değişti derken duymamazlıktan, Anlamamazlıktan gelenler bilmem hiç bu gecekonduları görmüyorlar mı? Bir pazarlarını olsun, buraları gezmek için harcamıyorlar mı?

++×

Ankara'nın içine geldim. Rüzgârlı sokaktayım. Karşımdan bir insan seli geliyor, bir insan seli.., Tartışa tartışa, bağrışa bağrışa... Meğer maçtan geliyorlarmış. Kimbilir kaçar liralarını verdiler. Kimbilir ne gibi ihtiyaçları vardı da, ihtiyacını giderebileceği parayı oraya verdiler. Türkiyede sitadyumlar, seyirciler, oyuncular, bu-har—güre sayfalar ayıran gazeteler hep bir araya gelirse zaten bir faciayı gösterir. Bu konuyu Akşam gazetesinde Aziz Nesin iyi ele aldığı için uzatmam gereksiz.

××+

Gene aynı dakikalarda bir dergi sormak için, Ulus çarsısının ordaki gazete—dergi bayii'ne uğradım. Dergiyi istedim. Yok dedi. Baktım dergi asılmış. «Var arkadaş» deyince, yüzyıllık uykusundan uyanır gibi «haa... valla şaşırdım. Zaten dergi adlarını bilmiyorum bile» dedi. Biz konuşurken oraya da bir insan seli birikti... Nedir allah aşkına, bir ayaklanma mı var diye kendi kendime soruyordum. Öğrendim ki, sportoto sonuçlarına bakmaya geliyorlarmış, bitişiğimizdeki vitrine,..

×++

En iyisi Kızılcahamama döneyim dedim ve döndüm. Akşam karanlığı basmıştı. Eve gelirken, önünde odun yüklü eşşek, arkasında bir çocukcağız vardı. Yanına gelince baktım, ağlıyordu. «Küçük niye ağlıyorsun?» dedim. Sustu. Tekrar sordum. «Odunumu satamadım» dedi, dudağını büzerek. Çocuk o kadar küçüktü ki, yaşını sordum «altı» dedi. Ancaydı. «Nerelisin» deyince, ıraklardaki bir köyün adını söyledi. «Bu vakitten sonra gidebilecek misin» dedim «giderim gitmeye ama, odunu satamadığım için anam döver» dedi. Babası yokmuş. Anası da üveymiş. Odununu aldım. İstediği paradan da birazcık fazla verdim. «Bu fazlayı istersen kendin harca sonra, istersen çok paraya satmak için geciktim de de dövmesinler» deyince gözleri parladı... Gitme istersen bizde kal dedimse de gitti. Karanlıklara doğru, dağbaşlarına doğru altı yaşındaki çocuğu salıverdim. Ve arkasından baka kaldım. Orhan Veli «Sende erkeklik var ağlayamam» diye yazmış ama ben ağladım,..

Devamı 4 de

insanlara boyun eğdirmek isteyenin kulağı sağırdır. Albert Camus

Gerçekler ve Alberto Moravıa

Yılmaz ELMAS

Alberto Moravıa «Kızım ve Ben» romanında kendi ülkesinin savaş yılları ortamını çok güzel yansıtmaktadır. Romanın bazı bölümlerinde: Aydın ve zengin kişilerin köylü ve yaşayış düzeyi düşük olan yurttaşlarına karşı nasıl ilgisiz kaldıklarını açık olarak belirtmektedir.

Bu durumu en güzel Alman Nazi Teğmeniyle İtalyan avukatının konuşması yansıtmaktadır. İkili konuşmayı birlikte izliyelim.

«Alman teğmen avukata döndü:

—Azizim dedi. Herkes açlıktan ölecek durumdayken siz bolluk içinde yüzüyorsunuz nasıl oluyor bu? Anlatsanıza. Avukat:

—Başka günler bu şekilde yemek yemediğimizden emin olabilirsiniz... Ne gezer.... Her şeyi sizin şerefinize hazırladık.

—Bu vadide mal mülk sahibisiniz değil mi?

—Bir bakıma öyleyiz.

—Ne bakıma? Bana vadinin hemen hemen yarısına sahip olduğunuzu söylediler.

—Aman nasıl olur? İmkansız. Bunu size kıskanç ve yalancı biri söylemiş. Birkaç bahçem var. Portakallıklara bahçe deriz o kadar.

—Bahçe dediğiniz portakallıkların çok para getirdiğini söylediler. Zengin bir insan olmalısınız.

—Hayır efendim hayır. Zengin sayılmam. Yağımızla kavruluyoruz.

—Peki vadideki köylülerin nasıl yaşadıklarından haberiniz var mı?

—İyi yaşarlar. Aralarında fark yoktur.

—Eğer vadideki köylüler iyi yaşıyorlarsa, kötü yaşayanlar nasıldır acaba? Köylülerinizin hayatını yakından tetkik ettim. Ahıra benzeyen evlerde hayvanlar gibi yaşıyorlar. Paçavralar içinde dolaşıyorlar. Almanya'da hiçbir köylü bu şekilde yaşamaz. Köylümüzü kötü şartlar içinde bırakmaktan, yaşatmaktan utanç duyarız.

Bütün bunlara ne dersiniz. Cevap verin bakalım.

—O Şekilde yaşamak istiyen kendileri, teğmenim. Sizi temin ederimki yaşadıkları hayattan memnundurlar.

—Hayır, siz mal sahipleri yüzünden çok kötü hayat koşulları şartları altında sürünüyorlar.,. Siz onların kalkınmasını istemiyorsunuz. Hepsi Buna dayanıyor. Siz mal sahipleri İtalya'nın başısınız. Eğer köylülerinizin hayvandan farkı yoksa suç sizin. Başkasının değil.

—Bir zamanlar İtalya'nın en güzel illerinde bulundum.. Ama sadece sanat eserlerini tanımakla kalmışım. Çok şükür savaşa ki madalyonun öbür yüzünü de görmeme, öğrenmeme yardım etti. İtalyayı bir baştan diğer başa kadar dolaştım. Ne keşfettim biliyor musunuz? sınıflar arasındaki derin uçurumları.

Avukat:

—'Bundan bana ne? Elimden ne gelir' der gibi omuz silkti.

Teğmen bunu anladı:

=Hayır.. Sizi ve hepinizi; öğretmenleri, mühendisleri, doktorları, avukatları hepinizi ilgilendirir... Siz faşist ve anti faşistler aynı sınıftan insanlar olduğunuz için birbirinize sıkı sıkıya bağlısınız... ve bu hükümet hepinizin, sizin sınıfınızın hükümetidir. Gerçekler kendini belli ediyor.

Alman teğmenin bu sözlerine İtalyan avukatı karşılık verdi mi dersiniz? hayır. Nazi subayının konuşması onu bocalatmış kızarıp bozarmasına yol açmış, kahve pişirme bahanesiyle onun yanından ayrılmakta selâmeti bulmuştur.»

«Kızım ve Ben» romanını okurlara salık veririm.

Eski bir halk türküsünden :

Sıra Sıra Medreseler

Çetin DAĞLI

İlkokul Proğramının, Eğitim ve öğretim ilkelerinde: «Millet hayatı ve geleceği için gerekli gördüğü bütün değerleri ve ülkeleri yurttaşlara aşılamayı herşeyden önce ilkokul dan bekler» diyor. Öğretmen olarak 1953 yılından bugüne kadar köy ve kentlerde, millet, hayatı ve geleceği için gerekli gördüğü değerleri, ülküleri çocuklara aşılamasını ilkokuldan değil, cami ve mescitlerde imamların izinsiz okuttuğu medreselerden beklemekte olduklarını her geçen yıl yurdumuzun en ücra köylerine kadar Atatürk'ün kapattığı bu medreselerin açılması ve ilgili makamların bunu bildiği, gördüğü halde bir ses çıkarmamaları bana bu kanıyı verdi.

Bu yıl okula yeni gelen öğrencilerimden bazısının eski yazı ile Kuran'ı bir kaç defa hatim ettiğini şimdi de İlmihal, Şurat tecvit okuduklarını babaları öğünerek söylediler, Öğretime başlıyalı üç aydan beri bu öğrenciler verilen fişleri bir türlü okuyup yazamıyor hatta yeni yazıyı sağdan sola doğru yazmak istiyor. Zekâsına çalışkanlığına hayran olduğum öyle öğrencilerim vardı ki son zamanda durgunlaştılar bir kaçının okula devamı aksadı. Soruyorum, babaları cami mektebine gitmelerini daha çok eski yazıya çalışmalarını istiyorlarmış. Okulun diğer sınıflarındaki öğrencilerin çalışmaları da böyle, bu şekilde çalışarak birkaç yıl sonra ilk okulu bitirecekler. Bu bilgileriyle daha yüksek okullara nasıl devam edecekler? Bu ilkokuldan başka okul yüzü görmiyecek çocuklara bu okul gelecek için gerekli gördüğü değeri, ülküyü yarının büyüğü olan bu çocuğu aşılayabildi mi? Bu şekilde okumayla yarının aydın, devrimci, ülkücü büyüğü olup, her zaman her fırsatta kendilerine göre ortam hazırlamağa çalışan, başkasının çalışmasından yararlanan sömürücülerle, yurdumuzun varlığın, istediği gibi kullanmak istiyen oy avcılarının kurbanı olmamak için direnerek, çiğnenen hakkını arayabilecek mi ?

Yurdumuzun köy ve kentlerinde 1950 yılından 1960 27 Mayıs Devrimine kadar kara gücü sevindirecek bu medrese öğretimi 27 Mayıs Devriminden sonra biraz durduysa da 1961 yılı genel seçimlerden sonra günden güne hızını arttırdı, bu gidişle sonucu düşünmek bile tüyler ürpertici! Bu medrese öğretimine nezaman son verilecek.

Dikkat ediniz, fikirden korkanlar kuvvete sarılırlar. Hasan Ali Yücel

ŞİİR KÖŞESİ

DİLEK

Gerçekten biz insanı en güzel
surette yarattık.
[Kur'an: Tin Suresi]

İnsan olarak yarattın bizi Tanrım
Ah bunu bir hatırlayabilsek,
Aklımıza bile gelmiyor başkaları
Şu bencilliğimizden kurtulabilsek.

İnsan olarak yarattın bizi
N'olur Tanrım insan olarak kalsak?
Geçici olduğumuzu bile bile tanrılaşmıya
Hayvanlaşmıya kalkmasak!

Ahmet KÖKLÜGİLLER

İNSANI İNSAN YAPAR

Ağacı «ağaç» der miyiz
Yaprağı olmasa, dalı olmasa
Yıldızsız, Güneşsiz gök gök müdür
Bir denizin elbette limanı bulunur
Rıhtımı bulunur
Penceresiz, kapısız ev hiç görülmüş müdür
Bir insan ki özgürlüğü yok
Dostu yok, kardeşi yok, sevgisi yok
O insan insan değildir.

Sabri Sovan

BİR ZENCİ SÖYLÜYOR

Söndü meş'alesi «Fazilet Mücadelesi'n in
İnsanlığın beli büküldü

Ben karaderilinin biriyim Kennedy
Çok acılar çektim
Ama bu acıların hiçbiri
Senin ölümün kadar sarsmamıştı beni

Sen vardın yanımda saldırganlara karşı
Seninle ışıdı karanlığım
Kennedy büyük insan
Seni nasıl unuturum

Mahmut KADİROĞLU

HER HAFTA — OĞUZ KOYUTÜRK

Çiftlik

Anayasamızın 120. Maddesi, «Üniversiteler ancak devlet eliyle ve bir yasa ile kurulur» diye yazar. Ama her gün bu yasaya inat olsun diye lacivert renkli bir kadillâk Şişlideki Özel Eczacılık Fakültesinin önünde durarak içinden bir beyzade fırlatır. Bu adam babasının fabrikalarına, ecza depolarına kalıtcılık yapacak bir şehzadedir. Uzun yıllar Beyoğlu batakhanelerinde, kadınların göbeklerine viski döküp, amerikan sigaralarını bankonotlarla yaktığı için, Özel Şişli Terakki Lisesinden çıkışlı külüstür bir diploma ile Avrupalarda epeyce dolaşmış. Yurda yalnızca kaldırım kültürlü, hepce jiklet çiğneyen, monşerli bir züpp e olarak dönmüştü. Ama bu değirmenin dönmesi; akan suları eczacılık diplomasıyla bentlemek gerekti. Bekledi... Bekledi... Sonra nasıl oldu bilinmez, uzaktan bir güneş parladı! Özel Sektör güneşi... Artık liberal ekonomimizin verimli kolları, Anayamızın 120. Maddesini bile çiğneyerek yüksek okullara, fakültelere değin uzanmıştı. Hem ucuzdu da, buralara 5000 T.L sayılarak giriliyordu! Bir şehzade için bu para nedir ki?... Millet Üniversite giriş sınavlarında birbirini çiğnerken. O Hilton'un Ruf Barında, «Keşke ücretin iki katını toptan alsalarda adamı 4 yıl süründürmeseler» diye piroçunu kızgın, dumanlıyordu.

Bizce bu bir gasıptır. Özel sektör, hiç olmassa Anayamıza aykırı yüksek okul ve fakültelerde, kazanç hırslarını, bu vatan çocuklarının kendi üniversitelerinde, kendi hocalarını, paralı ayartmalarla çıkarlarına kullanmamalıdır. Bizim hocalarımızda, üniversitelerimizde para farkı gözetilmeksizin tüm milletin ve onun okuyan çocuklarınındır, Bunları hiçbir özel sektör alamaz. Almamalı... Ve para ağları, örümcekli yuvalarıyla bu ilim kurumlarını bozmamalıdır. Hocalarınız da dışardan gelsin baylar. Bizim üniversitelerimizde, bizim hocalarımızla Anayasanın 120 Maddesine karşın, özel sektörlü yüksek tahsil yapılamaz. Yapılsa bile bu haksızlık vicdanlarınızı sızlatır.

Bakınız size taptaze, gerçek bir olay sunuyorum. Kulaklarınızı iyice açın da dinleyin: Bir çocuk yazları Tavşanlı Maden Ocaklarında çalışarak liseyi bitirmişti. İçinde diş tabibi olmak için sonsuz bir istek vardı. Sınavlara girdi ve kazandı da... Ama gene okuyamadı. Tüm yoksulluk içinde yazın biriktirdikleriyle geçinmesi bir yana, okulun protez ve aparey paraları belini bükmüştü. Sonunda yüksek öğrenimini bırakarak S.... Köyüne yedek subay öğretmen olarak gitti.

Haydi şimdi güle güle...

Ruf Barlı, pürolu öğrencilerinizle açtığınız yüksek okullar; sizlere ve sizlerin kalıtcı kodaman müşterilerinize hayırlı, uğurlu olsun.

Kılıç eninde sonunda düşünceye yenilir. Napolyon Bonapart

7. SANAT :

SİNEMA

Çağımızın Ortak Dili

Erdoğan YEŞİLYURT

Sinema önemini, sözünü yönelytiği toplulukların çok türlü oluşundan alıyor. Sinemanın biçim dili, ilk günden bu yana uluslararası bir dil oldu. Siyasal sınırlar kadar, aşılması belkide ondan daha zor olan ekin ve dil sınırlarını aştı. Önceleri sinemanın biçim dili ortaktı. Gerçi, herkes bu yanını anlıyordu ama konu ayrı ayrı idi, başka ulusların duyguları çevre yaşantıları ele alanıyordu, bu diğerlerinin ilgisini çekmiyordu.

Savaş sonrası sinemada büyük yenilikler oldu. Önceleri duygu birliğine varan filim yoktu. Şarlonun "CHARLE CHAPLİN,, bunların dışında. Şimdi durum değişti. ulusların ortak yanları sinemaya girdi. Savaş filimleri karşısında, herkez savaşın korkunç yönlerini aynı duyarlıkla izliyor. Savaşı silemedikleri utanç izleri, seyirciyi savaşsız bir dünya özlemi için de koltuklarından ayırıyor. Dünyanın neresinde olursa olsun, insanın eş yönlerini duygulandırıyor seyirciyi artık.

Bir Fellini'nin Roko kardeşlerin deki kente akın sorunu, De Sica'nın bisiklet hırsızların daki işsizlik sorunu, yada Antonioni'nin gök-delenler arasında sıkışıp kalmış uygar insanın mutsuzluğu karşısında seyirci eşdeğerde etkileniyor.

Bu arada bir takım şaklabanlar, bayağı filimleri ile sinema salonlarını ellerinde tutuyorlar. Ama salonlara sinen bayağı filimlerin ağır kokusu, artık, iyi seyirciyi rahatsız etmeye başladı. Bu da gerçekçi sanatçıların başarısı. Gerçekçi sanat gerçeği olduğu gibi almıyacağını biliyor. Stendhal'nin dediği gibi sanat küçük küçük parçaların senacudur. Sinema da bu sekansların bütünü.

Yaşasın Namussuzluk

(Baştarafı 1 de)

Osman Bölükbaşı'nın seçmeni kimlerdir ?

Ya ben çok kafasızım Sevgilim, ya da olaylar çok hızlı gelişiyor... Seçmenine tokat atan politikacı görülmemiştir bu dünyada: Dıyor ki İnönü: "Geliri sabit vatandaş vergisini tam ödeyecek, bunların yanında bir zümre ise hem vergi ödemeyecek... Bu, namuslu vatandaşın ceza görmesidir.,,

Ne demek yâni?

Seçmene selâm mı salıyor İnönü?

Olacak şey değil!

Bir düşün Sevgilim: On köyü elinde tutan adam vergi ödemiyor, ama on köyü elinde tutuyor. Bu adamdan vergi alınacak ve seçim kazanılacak;

Bir düşün Sevgilim: Binlerce işçinin ekmeğiyle oynıyan adam vergi ödemiyor, ama binlerce işçiyi elinde tutuyor. Bu adamdan vergi alınacak ve seçim kazanılacak.

Bir düşün Sevgilim: Atı, arabası, hoparlörü, aşağı—kuşağı, alanı—salonu, dediği—düdüğüyle bir adam vergi ödemiyor, ama bütün bu kuvvetleri elinde tutuyor. Bu adamdan vergi alınacak ve seçim kazanılacak:

Hayır, ben çok kafasızım Sevgilim! Olup-bitenleri almıyor kafam, n'apayım ben ?

Dedik ki: «Derebeylik, modern derebeylik, ağalık, babalık, kodamanlık yıkılmadıkça, para gücü bazı kişilerin elinde kaldıkça bu ülkeye demokrasi gelmez, gelemez! »

Hayır, diyorlar, bal gibi gelir! Biz getirelim de görün!

Eh, getirsinler bakalım'

Ama biz artık bıktık usandık böyle namusluluktan, biraz da biz namussuz olmak istiyoruz !

Kafa Morukları

(Baştarafı 1 de)

Akşam gazeteleri karıştırmaya başladım. Reformdan sözaçan İnönüye kızarak, «moruk» diye mecliste bağıran milletvekilinden sözaçılıyordu. Bu kafası moruk olan adam reform istemiyormuş. O istemiyorsa gecekondularda yaşıyanlar, altı yaşında odun satıp üretime katıldıktan sonra gecenin karanlığında köy yollarına düşen üveyler istiyor! Biz istiyoruz! Onlar istemesinler; biz, bizler istiyoruz. Onlar kafa morukları...

DUYURU

Mehmet Kıyat'ın Şiir betikleri:

1- AK ÖZLEM 300 Kr-1962
2- ÇOKLU KENTLER GERÇEĞİ 250 Kr-1963
3- SÜRELERİN SÖZÜ 250 Kr-1964

İsteme yeri: M. KIYAT - - - P.K. 161 DİYARBAKIR

ÇALTI : Sahibi ve Sorumlu Yönetmeni Oğuz Koyutürk

Sayı 44 Yönetim yeri : Cumhuriyet Alanı
Fiatı: 25 krş SAMSUN

Dizgi ve Baskı: Vatan Matbaası BAFRA